

1936-05-14

AFSENDER

Astrid Warberg-Goldschmidt

MODTAGER

Johanne Christine Larsen

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Da

Dateringsbegrundelse:

Datoen er skrevet øverst s. 1

Generel kommentar:

Martin/Manse Warberg Larsen rejste i 1936 til England for at lære landbrugsarbejde på flere gårde. Grethe Jensen, født Hansen, døde 12. nov. 1935. Hun var datter af Elise og Peter Hansen.

Dr. Zechendorf var en tysk-jødisk øjenlæge, som Janna Schou en tid var i huset hos. De to forelskede sig i hinanden. I 1937 blev han myrdet i koncentrationslejren Sachsenhausen.

Afsendersted:

Hareskov, Bakkevej 8

Afsenderinfo (lakstempel, adresse m.m.):

Adressen er skrevet på kuvertens bagside

Modtagersted:

Dræby, Lindøgård

Modtagerinfo (udskrift, tilskrift m.m.):

Adressen er skrevet på kuvertens forside

Omtalte personer:

Grete Jensen, f. Hansen

Søren Madsen

Axel Müller

Janna Schou

Jørgen Schou

Gertrude Søndergaard

Martin Warberg Larsen

Karl Zeckendorf

Arkivplacering:

Kerteminde Egns- og Byhistoriske

Arkiv, BB1003

Trykt udgave:

Nej

Proveniens:

Testamentarisk gave til Østfyns
Museer fra en efterkommer af Louise
Brønsted

DOKUMENTINDHOLD

Det må være tomt, efter at Martin/Manse er rejst, men Johanne kan glæde sig til breve.

Astrid Warberg-Goldschmidt har følt tomhed, efter at Grethe Jensen forsvandt (døde). Og det har været svært at vænne sig til at have Dr. Zechendorf i huset. Han hjælper dog meget til i grøntsagshaven, går ærinder, henter mælk og elsker Astrids mad. Han er i paradiset, siger han, og Astrid er glad for at kunne hjælpe en jødisk person. Jørgen/Buf Schou knokler i glasværkstedet sammen med Janna/Nus Schou og Getrude/Trut Søndergaard. De sælger en masse dejlige ting til private. Søren Madsen har givet dem en kredit på 100 kr. Hunden Munter er i løbetid.

TRANSSKRIFTION

[Skrevet på kuvertens forside med blæk:]

Fru Johanne Warberg Larsen

Lindøgård

pr. Dræby

Fyen

[Skrevet på kuvertens forside med anden skrift:]

L64

1936 (1936)

14 maj

Dr. Kurt Zechendorf

[Skrevet på kuvertens bagside:]

A Warberg-Müller

Bakkevej 8

Hareskov

[I brevet:]

Hareskov, 14 Maj 1936 (Torsdag)

Kæreste lille Junge! Hvor er det dog en stor Skam, at jeg ikke for længst har skrevet et lille Trøstebrev til dig da Manse rejste – og nu er det snart en Uge siden – jeg har dog tænkt så meget på dig i den Anledning, det er altid en skrækkelig Tomhed at komme igennem, når én rejser – især én af dem, man i Dagligdagen er knyttet til, det er som en Amputation; men nu har du forhåbentlig allerede det første udenlandske Brev at fryde dig over – man får altid en eller anden Erstatning, hvergang noget mistes – og nu vil Postens Ankomst stadig være et gyldent Spørgsmålstegn – og lifligt når Svaret er ja – der er Brev i dag! Ikke Junge?

Grunden til at Trøstensbrevet fra mig udeblev så længe er simpelthen: Mangel på Kraft – såvel indre som ydre; det er nu et Foretagende at få et fremmed Menneske i Huset – og de nye Foretagender får mig til at klappe helt sammen i de senere Aar; og så kom jo samtidig alt det med vores goe Grethe, der så pludselig helt forsvandt ud af vores Tilværelse, det var også noget, der tyngede meget. I Tiden lige efter meldte der sig uafledelig Gæster, men heldigvis afværgedes de af Axel – jeg kunde absolut ikke tage mere – lå en hel Dag i vanvittige Hovedsmerter, men nu begynder det et linde lidt; den tykke Doktor er Spændingen gået af – eller – du forstår – han er falden helt til – så han

[På papirets bagside:] uha

2/ ikke mere tynger mig Spor; han har købt sig Overålstøj - og hjælper mig troligt i Haven , hvor vi nu endelig er ved at få tilsået, det kneb i Aar med Kraftene dertil; igår ordnede vi alle Grønsagsbedene - lagde Ærter, såede Gulerødder – Bønner – Salat etc – to hele Dage sled vi, men i Dag må jeg holde mig i Skindet og nusle indendørs. Men han vilde partout grave Grønjord – vi har fået Lov at dyrke Kartoffler på [ulæseligt]ners Grund henedenfor vores, ned mod Søen – det går han så og virker med det nu. Buf – som har røde Hunde og derfor ikke er på Fabrikken – kom for lidt siden; han, Nus og Trut virker på fuld Kraft på Glasmaleriet nede i Atelieret (som det nu kaldes) – du kan lige stole på, det er dejlige Ting – alle som ser det er yderst begejstrede og de har allerede solgt en Masse til private – hvad jo egentlig ikke er Meningen, da det er baseret på Butikssalg - men takket være Privatsalget har de stadig ikke nået at præstere et Lager (Prøvelager) til de store Forretninger. De brænder en Ovnfuld c hver 2-3die Dag, kun éngang er noget mislykkedes – og det blev strax solgt underhaanden uden Tab. Det er en hel Fornøjelse at komme derned og kigge til dem og se hvad de nu har lavet. Buf er en enestående Hjælp for dem – han er selv glødende begejstret og havde mest Lyst til at opgive alt andet og blive Kompagnon. Søren Madsen har med en flot Gestus ydet en Kredit på 100 Kr., idet han en Aften kom med herlige Glasting fra Holmegaard for det Beløb – de har Kredit til Oktober og må da afbetale med 10 Kr pr Måned – du forstår nok, at dette betyder umådeligt meget for dem her i den første Tid, inden de tjener noget rigtigt – nu kan de male løs hver dag – man får Masser for 100 Kr – og de har jo 20 % for kontant Betaling. - . Munter har Løbetid – 3 Uger – og må ikke komme udenfor Gården; det lille Skind, han græder meget og ser bedende på os; men hver Aften, når vi alle har fri, får han Lov at færdes lidt med os i Haven under streng Opsigt. Mibbe har også Udflugtstid og tænk, nogle Bæster har to Gange skudt på ham, han har to gabende Sår i venstre Lår og hinker

ynkeligt, vi gir ham Extraforplejning, et Æg hver Dag, etc. I Aftes fangede Axel en stor Rødsfade til ham – å, hvor han svansede; han kan jo nemlig ikke selv fange, når han er invalid. Axel fangede to Fisk til, dem skal jeg nu ud og ordne til Frokost. Doktoren er vildt begejstret for min Madlavning og spiser kolossalt – han spiser for 3 så han er ikke lukrativ. Men så gør han jo Gavn i Haven, går Byærinder for mig, henter Mælk på Gården, holder selv sine Værelser og er iøvrigt dybt taknemmelig over at være i dette Paradis, som han siger. Det er en Tilfredsstillelse at kunne gøre noget for de ulykkelige Jøder dernede.

Nu må jeg i gang igen, det var en lille Morgenpassiar til en lille Cigar. Tænk på Axel på Lørdag Kl 4, - så foretager han den første Vielse her! Jeg skal nok snart skrive igen.

Tusinde Hilsner! Din altid Dis

Hils Manse når du skriver!

[Skrevet øverst på s.1 og indrammet af en streg:]

Vi har aldrig hørt om du var tilfreds med Æblesalget S.u. !!!! - Obs.

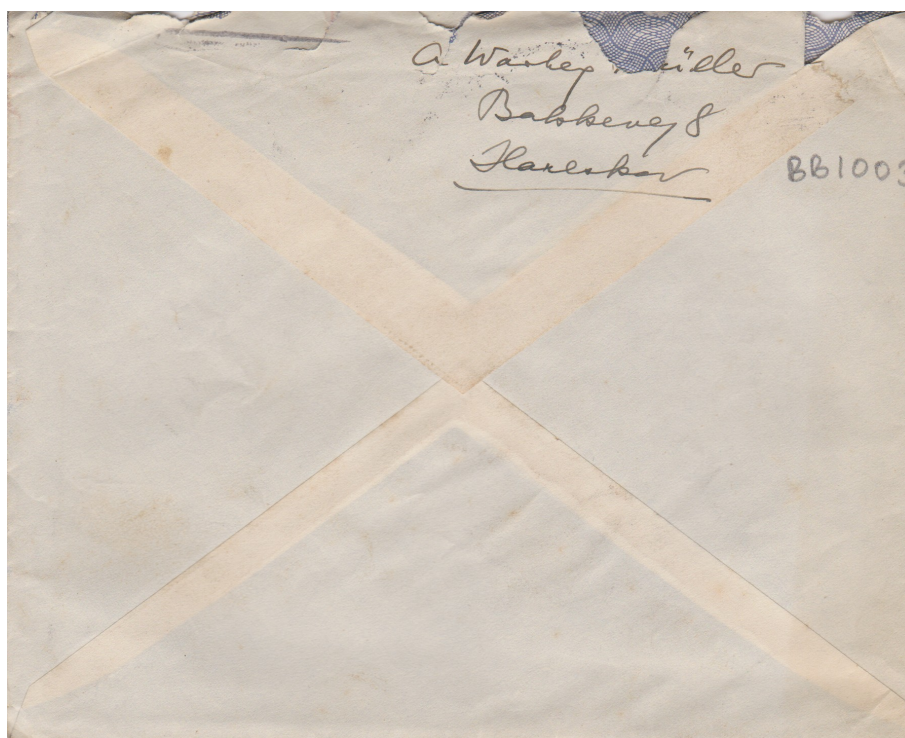
KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

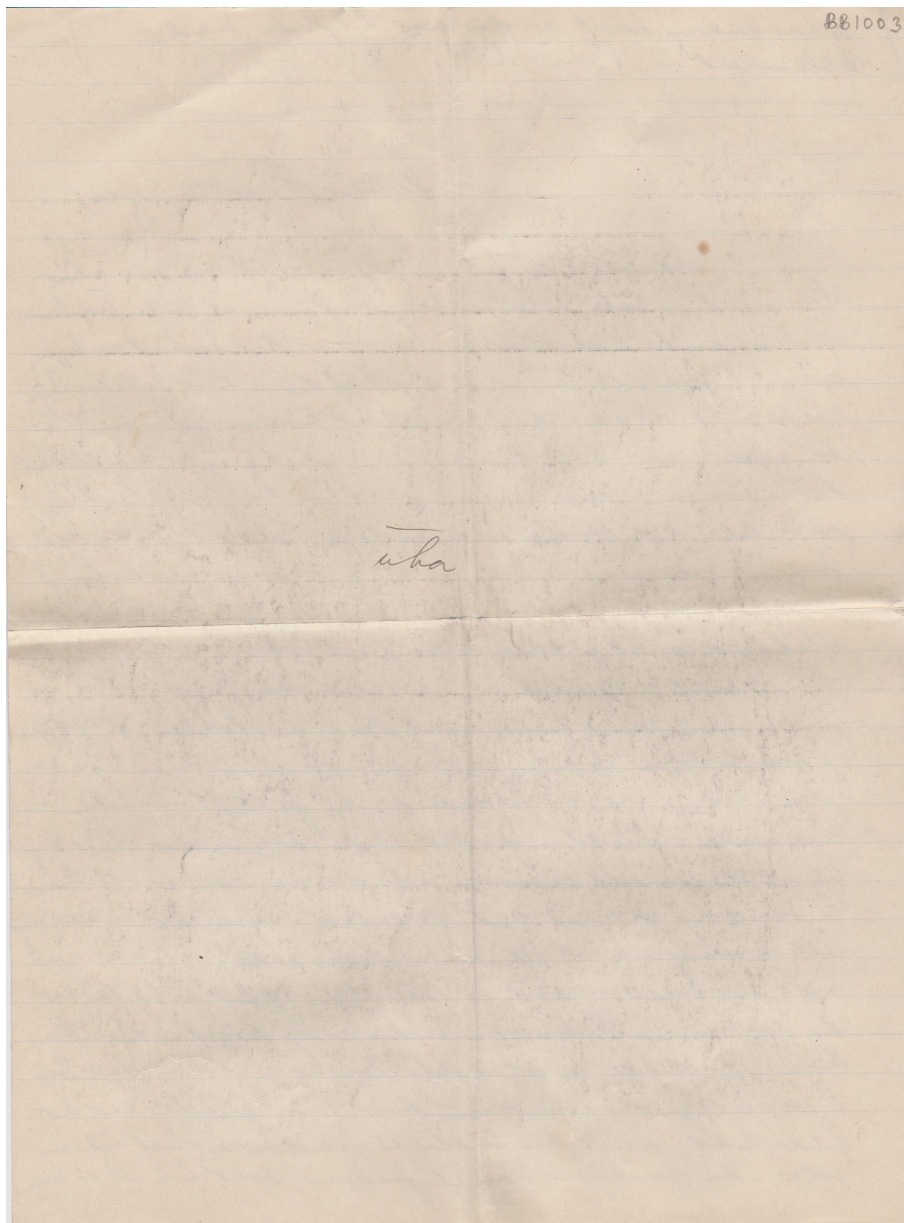
Vi har aldrig hørt om du var tilfede med
@llesalget - S. u. !!!! - Joh.

København, 17 Maj 1936 (Torsdag)

Kæreste lille frøge! Hvor er det dog en stor
Skam, at jeg ikke fuldstændt har skrevet et lille Trøstebrev
til dig da manne rejste - og nu er det snart en halv
silen - jeg har dog tænkt så meget på dig i den Anledning,
det er altid en skæbnelig Tomhed at komme igennem, når
en rejse - selv en af dem, man i Begyndelsen er blyndt til,
det er som en Amputation, men nu har du faktisk kendt
adskillige det første indenlandske Brev at fylde dig
over - man får altid en eller anden Forklaring,
hver gang noget mislykkes - og nu vil Postens Arbejde
sikkert være et gyldent spørgsmål - og ligesom
når Svaret er ja - det er Brev idag! Ikke frøge?
Grunden til at Trøstebrevet fra mig indeholder så meget
er simpelthen: Mangel på Kraft - såvel indre som
ydre; det er mit et Frelgende at få et fremmed
Menneske i Stedet - og alle nye Frelgende får mig
til at klappe helt sammen i de senere Aar, og så bliver
jo samtidig alt det med vores gode Trede, der så pludselig
helt forsvinder ud af vores Tilværelse, det var også
noget, der hjulde meget. 7. Tiden lige efter meldte de
sig uafslutlig Døds, men heldigvis afvejedes de af
Atel - jeg kunde absolut ikke tage mere - så en hel Dag
i barmhjertige Koneklæder, men nu begynder det at
lunde lidt; den lygte Døds og Spændingen gælder af -
eller - du forsøger - han er færdig helt til - så kan

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

2/ ikke mere bygger mig Spor; han har købt sig
Tversålsøj - og hjælper mig halvt i Kauen, hvor
vi nu endelig er ved at få tilsæt, det koster i det
med Kraften derhvil; og i ordene vi alle
Grønsagstjene - Lyke Bøt, såde Gulrødder -
Bønner - Salat etc - to hele Dage stød vi, men
i Dag nu og læde mig i Skindet og misse indendato.
Men han vilde først gåre Høved - vi har
fået Lov at dykke Kartoffler på farenses Grund
hervedenfor soles, ved mad Tid - det går
han så og nikker med sin. Bøf - som har såde
Skinde og løse i ble i Fabrikken - som for
lidt siden; han, hvis og Trud virker på fued Kraft
med Kasmaleriet veke; Alclieret (sunder sin Tæde)
- du kan høj stule på detes seflye Ting - alle
som ses det et yderst begejstede og der har allerede
solgt en Masse til private - hand og egentlig
ikke i Meninger, da detes haves på Høvedsalg
men tablet mere Privatsalget har de stadig
ikke måst at præbere et Lager (Privatlager) til de
store Farrekniper. De holdes en Bonføed e
hues 2-3 aie Dag, kun en gang i noget mislykkede
og det blev strax solgt underhånden uden
Tab. Detes en hel Farvejche at bønne derud
og bygge til dem og se hvad de nu har lavet.
Bøf er en eventyrende Høved for dem - han er
selv gløddende begejstret og havde mest Lygt
til at afgive alt andet og blive Kompagnon.
Søren Madren har med en flad Postur og det
en Kredit på 100 Kr., idet han en affen bonn
med herlige Klasing for Kalmepæl for det Beløb.

BB1003

- de har Kredit til Maler og må da afbetale med
10 Kr pr Måned - du forstår godt, at dette
betyder uendeligt meget for dem her i den første
Tid inden de gænder noget rigtigt - nu kan
de male Lås hver Dag - man får Masse
for 100 Kr - og de har 20 % for Bonhøvedning
- Munker har Løbetid - 3 Uger - og må ikke komme
indenfor Gården; det lille Skind, han gæder
meget og ser bedende på os, men hver Uge, når
Wald har fri, får han Lov at gå ind med
os i Haven under skrup Gæst. Munker har også
højflugtslid og tænk nogle Bønder har to gange
skind på ham, han har to gærende Lås i venstre
Lås og linker udkøbt, vi får ham et Løstfang, en
et Op hver Dag, etc. Fæstet fange de Lås en Uge
Ridskade til ham - å hvor han smager, han
kan 10 uer lig ikke selv fange, når han er tvalid.
Åvel fange de to Fise til, dem skal jeg nu med
og ordue til Frøst. Dobbelen er vildt
begjæret for min madlavning og spise balanset
- man spiser for 3, så han et ikke Løstfang.
Men så får han 10 Røn i Haven, og i Byeride
for mig, henter Mølk på Gården, holder selv
sine Bønder og er iøvrigt dybt taknemmelig over
at være i dette Paradies, som han siger. Det
er en Ulykkesbillebe at kunne gå i magt for
en af de ulykkelige Fødes derude.

Nu må jeg gå igen, det var en lille
Mængdepasser til en lille Cigar. Tænk på
Åvel på Lørdag 114 - så foreslages han den
fjæreste Billet her! Jeg skal nok skrive snart
igen. Tusinde Hilsener! Din søde
Hils Mærke når du skriver! Dit